

FOAIA POPORULUI ROMÂN

Apare în fiecare zi cu cele mai noi știri din țară și străinătate

ZIARUL ZILNIC:

ABONAMENTUL: „Foia Poporului Român“, „Foia Ilustrată“ și „Cucu“ pe un an 28 cor., pe jumăt. de an 14.40 C., pe un sfert de an 7.20 C. Pe o lună 2.40 C.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRATIA
BUDAPESTA, VII., ILKA-UTCA
NRUL 36. :: TELEFON: 47-82.
MANUSCRISE NU SE ÎNFOIAZA

ZIARUL POPORAL:

ABONAMENTUL: „Foia Poporului Român“, „Foia Ilustrată“ și „Cucu“ pe un an 10 cor., pe jumăt. de an 5 cor. Abon. la mai multe ex. 4 Cor. la an.

Polonia reînviază

— Puterile centrale restabilesc regatul polon —

BUDAPESTI KIR. ÜGYÉSZSÉG
1916 NOV. 8.
ÁTVETTE

Impăratul Germaniei și monarhul nostru a surprins lumea cu un mare act istoric. Prin două decrete regale, cu data de 4 Noiembrie, au dat Europei un nou regat: Polonia.

Visul de o sută de ani al eroicului și bravului popor polon, atât de urgisit de regimul țarist — devine acum realitate. Eliberarea Poloniei pornește dela puterile Centrale cari au fost înfățișate de Ententa ca un pericol european, ca opritoarele națiunilor mici. Dar puterile Ententei au avut pentru Polonia numai cuvinte, numai fraze frumoase. Ruptura Poloniei de trupul rusesc, corespunde marilor interese naționale ale polonilor. Ca slavi apăsani, polonii stau în poziție față de Rusia, și în ce privește biserică, cultura și istoria lor. Rusia a împiedicat totdeauna Polonia să și urmeze viața ei națională.

La 1812, după înfrângerea marelui armate a lui Napoleon, care a mai încercat odată să restabilească regatul polon, fărâmat la 1796, Polonia a încetat să existe, și Congresul dela Viena din 1815, a regulat felul de posesiune a Poloniei împărțite: Prusia a căpătat Prusia de apus, Posen; Austria a căpătat Galiția, afara de Cracovia, care a rămas stat liber, iar Rusia restul, — Polonia (Kongress-Polen). Țarul Alexandru a numit atunci pe marele duce Constantin de vice-rege al Poloniei. Timp de 100 de ani, Polonia rusească a fost teatrul numeroaselor turburări și revoluții, la 1830, 1859, 1862, 1884, 1905, din cauza tiraniei rusești.

După atâtea lupte ale poporului polon pentru a se elibera de sub jugul țarist — războiul acesta european — încoronază storfările nobile ale Polonilor — cari își vor avea regatul lor.

Prin reînvierea regatului polon, se creiază între Rusia și puterile centrale un stat, care strins legat de puterile centrale, va găsi protecțiune la aceste puteri — și va fi și o garanție de pace la răsărit. Cei ce au declarat miniștrii cu răspundere: Bethmann Hollweg și contele Tisza, în parlamentele respective, în timpul războiului, că Polonia nu va mai fi redată nici odată Rusiei — devine fapt acum prin proclamațiile celor doi împărați și va fi încoronat definitiv prin încheierea păcii. Puterile centrale nu numai că reînviază regatul polon — dar îi oferă și siguranță că va fi ferită de planurile de răzbunare ale Rusiei — primind Polonia în cercul aliaților lor.

Odată cu restabilirea statului polon independent monarhul austro-ungar a hotărât să desăvârșască și autonomia Galiției acordând acestei

provincii drepturi și mai largi. În autograful ce l'a adresat împăratul-rege Francisc Iosif I. prim ministrului austriac dr. Körber spune:

În sensul acordului stabilit între mine și împăratul Germaniei ținuturile poloneze smulse de la dominațiune rusă de către oștirile noastre viteze vor deveni un stat independent, cu o monarhie cu drept de moștenire și cu o constituție. Cu acest prilej cu inimă mișcată mă gândesc la numeroasele dovezi de loialitate și alipire, manifestate de Galiția în timpul domniei mele și marele și grelele jertle aduse de provincia aceasta în timpul războiului actual. E de aceea voia mea, ca în momentul când se creiază noul stat polon, mâna în mână cu aceeași dezvoltare să acord dreptul Galiției să și reguleze în mod independent toate treburile țării sale, până la acea măsură deplină, care e în armonie cu slărea ei de aparținere de totalitatea monarhiei și de bunul mers și acestei monarhii, astfel, ca să dăm garanție populației din Galiția, pentru dezvoltarea ei națională și economică. Vă însăreinez să faceți propunerile potrivite pentru realizarea legală a acestui proiect.

Eri Duminică a avut loc la Lublin și Varșovia, proclamarea sărbătorească a regatului polon. Lublinul căzând în sfera de competență a Austro-Ungariei, guvernatorul general militar feld-mareșalului Kuk, în numele Maj. Sale Impăratul Austriei și regele Ungariei a anunțat proclamarea prin care se restabilește statul polon. După ce șeful civil a citit textul în limba polonă, guvernatorul general a spus: Prin aceasta, monarhii aliați garantează solemn restabilirea regatului polon și nimic nu va putea schimba această hotărâre. Apoi în limba polonă, guvernatorul general a încheiat: Domnii mei! Să trăiască viitorul fericit al regatului polon, Să trăiască Mulțimea adunată a izbucnit în ovații însuflețite, trupele au luat o ținută de onor, prezentând armele în fața palatului guvernatorului, iar muzica militară a intonat imnul național polon: »Polonia încă nu e perdată!«

Lublinul a avut un aspect de sărbătoare, splendid decorat și steagurile fălăiau de pe toate edificiile.

În Varșovia a avut loc aceleași manifestațiuni de sărbătoare pentru istorica zi a Poloniei. Pe străzile Varșoviei era o afluență enormă, mii de oameni erau adunați în fața palatului guvernatorului. La orele 12 guvernatorul general german, generalul v. Bessler, a citit proclamarea în limba germană, iar contele Hutten Czapski a repetat proclamarea în limba polonă. Rectorul

universității din Varșovia, profesorul polon Budzinski a răspuns cu adâncă mulțumire. Sfârșitul cuvântărei sale a fost acoperit de strigăte »Niech Zije« și de ovații prelungite. Mulți din oaspeții poloni au fost mișcați până la lacrimi. Guvernatorul general a ținut apoi o alocuțiune, care a stârnit apoi din nou furtuni de aplauze. Demonstrațiile acestea de bucurie au continuat din palat în stradă. Aeroplane au zburat deasupra orașului aruncând asupra mulțimei entuziaste sute de stegulețe polone, în amintirea acestei zile istorice.

Toate orașele din Galiția și Polonia în semn de sărbătoare au arborat drapele. La Lemberg, și Cracovia au avut loc manifestațiuni de stradă impozante cu muzica militară în frunte.

Guvernatorul general a acordat și o amnestie generală, pentru toți acei, cari sunt demni de grație.

Încă cu o zi înainte de proclamarea regatului Polon, »Clubul partizanilor pentru crearea unui stat polon, a ținut în Varșovia o adunare. În această adunare, oratorii au accentuat, că Polonia stă în ajunul reînvierei sale ca regat. Toți vorbitorii au declarat, că constituirea statului polon, independent se poate aștepta numai dela Puterile Centrale. S'a acceptat și o rezoluție mai lungă, care oglindește opiniile actuale ale națiunii polone. Rezoluția aceasta spune, între altele, că poporul polon este gata pentru restabilirea propriului său stat politic, să aducă cele mai mari jertle de sânge și de bunuri materiale. Ținuta pasivă ce a trebuit s'o păstreze până acum, a fost cu greu suportată, ca poporul polon a dorit cu aprindere să ia o parte activă în războiu, alături de Puterile Centrale contra dușmanului comun: Rusia. Raporturile cu Austria, au fost formulate deja de guvernul național din 1863. Cu Ungaria, polonii sunt legați de o amiciție veche și durabilă. Germania apare în acest războiu, ca o putere mondială, care pentru realizarea problemelor ei înalte are nevoie de o Polonie puternică, care să fie un zid contra răsăritului lacom de cucerire. Viitorul statului polon rezidă în alianța sa cu Puterile Centrale, și e în legătură civilizatorică cu aceste puteri, care se va manifesta și în convențiile militare și în convențiile comerciale. Rezoluția cere la urmă, proclamarea neîntârziată a statului polon cu toate atribuțiile de neatârnamare, un monarh propriu, un guvern și o armată proprie.

Această dorință a polonilor a și fost satisfăcută eri pe deplin prin proclamarea sumptă.

Prețul unui exemplar 10 fileri.

Războiul cu România

— Trupele lui Mackensen debarcă pe malul românesc peste drum de Rusciuc. — Forțe rusești luptă acum la granița Moldovei, în regiunea Tulgheș. — Ne-am retras acolo frontul cu 2 km. — Am luat cu asalt poziția română Clăbucetu Baiului, la sud de Predeal. —

De pe frontul românesc au sosit pe ziua de 4 și 5 Noiembrie următoarele știri:

Pe frontul arhiducelui Carol:

4 Nov. — Dușmanul a continuat atacurile lui în Muntenia de nord. Afară de recucerirea înălțimii dela granița Roșca (în regiunea la sud-est de Brașov) n'a dobândit nicăieri vre-un succes. În luptele contra unei pozițiuni de culme, ce am apărât-o contra unor atacuri violente, la sud-vest de Predeal, am pierdut peste 250 români.

La granița de răsărit a Ardealului acțiune de artilerie română mai intensă.

HÖFER, mareșal locot.

Pe partea nordică a frontului de răsărit al Ardealului — acțiunea de luptă a devenit mai intensă, fără însă ca să se fie produs lupte de infanterie mai remarcabile. Pe frontul de sud au fost respinse atacuri române izolate. Înălțimea Roșca (la sud-est de pasul șanțului dela Olt), a fost ocupat de români. La sud-vest de Predeal, am cucerit o poziție română, pe care am mai ocupat-o odată la 2 Noiembrie, dar care am pierdut-o apoi în noaptea următoare. Peste 250 prizonieri au căzut în mâinile noastre.

Pe frontul mareșalului Mackensen:

La o acțiune a monitoarelor austro-ungare contra unei insule dunărene, la sud-vest de Rusciuc, am capturat 2 tunuri și 4 asvârțitoare de mine. În Dobrogea nu s'a produs nimic deosebit.

v. LUDENDORFFE

Comunicatul bulgar anunță:

În Dobrogea un slab atac dușman a fost respins numai de focul nostru de artilerie. La Dunăre, la Oltenița, Rusciuc, Zimnicea, și Giurgiu, acțiune de artilerie de ambele părți. Azi, o escadră de monitoare a ocupat insula situată la nord de satul Pirogos, a debarcat pe ea și pe malul românesc câteva detașamente, capturând 2 tunuri de 57 mm., 4 care cu munițiuni și 150 granate. O companie trimisă contra lor a fost luată la goană.

5 Nov. — O grupă de monitoare austro-ungare a debarcat detașamente la 3 Nov. pe insula dunăreană, Dinu și pe malul românesc de peste drum. Acestea au gonit pe dușman și au capturat 2 tunuri și 4 care cu munițiuni. Înțăriri române au fost puse pe fugă.

Pe frontul arhiducelui Carol:

La apus de pasul Surduc, românii au continuat atacurile lor fără succes. La sud-est de pasul Turnul roș am câștigat teren. La sud-vest de Predeal, trupe germane și austro-ungare, după lupte înverșunate au luat Clăbucetu puternic fortificat și apărât cu îndârjire și în urmărirea aprigă au mai ocupat și o a doua linie dușmană. Dușmanul a lăsat în mâinile noastre 14 ofițeri (printre ei și comandantul de regiment) și 647 soldați, așa că în total în luptele dela sud de Predeal am prins 1747 români, 8 tunuri și 20 mitralieze.

În regiunea de graniță la răsărit de Brașov, dușmanul a trecut din nou la atac. În regiunea Tulgheș, frontul nostru în două locuri a fost împins îndărăt cu vre-o 2 km.

Höfer, mareșal locot.

În Ardealul de nord, rușii au câștigat în sectorul Tulgheș avantajii locale.

Pe frontul sudic, lupte începute ieri între șanțul Oltului și pasul Bodza, sint încă în curs. Înălțimea Roșca a fost recucerită de noi.

Prin luarea cu asalt a poziției Clăbucetu Baiului — am complectat succesele de până acum dincolo de pasul Predeal. Prin aceasta, întreaga poziție Clăbucetu deosebit de puternic întărită

și apărâtă cu înverșunare a ajuns în posesia noastră. Trupele noastre aliate, în prizonieri făcuți ieri de 14 ofițeri și 647 soldați — au prins în total în regiunea aceea 1747 români, 8 tunuri și 20 mitralieze.

Recunoștință specială merită prestațiunile regimentului 188 de infanterie. La curățirea terenului de luptă, la nord-est de Câmpulung, numai în valea Argeșului și Târgului, am înmormântat 1000 soldați români. În atacul nostru în progres la sud-est de pasul Turnul roș și într-o luptă victorioasă la vest de pasul Surduc contra unor detașamente române cari au înaintat acolo am prins peste 150 români.

La armata mareșalului Mackensen:

Constanța și Mangalia au fost bombardate din spre mare. Prin focul artileriei de coastă și prin atacurile aviatorilor au fost gonite vapoarele dușmane.

v. LUDENDORFFE

Comunicatul bulgar anunță:

În Dobrogea au avut loc lupte între detașamente avansate. Vapoare dușmane au bombardat Constanța și Mangalia, s'au retras însă în urma atacului hidroplanelor noastre.

Comunicatele românești anunță:

(3 Nov.) Pe frontul de nord și nord-vest: La granița apusană a Moldovei nici o schimbare. În valea Buzului am atacat munții Șiriu și Tablăbuși și am înaintat peste graniță, la Predealuș, situația e neschimbată. În Valea Prahova câteva atacuri dușmane, asupra aripei noastre

stângi Trupele noastre și-au păstrat pozițiile. În regiunea Dragoslavele, lupte de patrulare și bombardare mai slabă de artilerie. La răsărit de Olt lupta continuă pe întreg frontul, cu înverșunare. La răsărit de Jiu, urmărirea noastră continuă. Am capturat 4 tunuri și mult material de război.

La Orșova nimic nou.

Pe frontul sudic, situația e neschimbată

Comunicatul rus anunță: Pe frontul ardelenesc un mic detașament român a surprins pe dușman la izvoarele riului Teleajenul, la Bratocea, 35 verste la sud-est de Brașov, și l'a respins, pricinuindu-i greje perderi făcând prizonieri și capturând 1 mitralieze și un reflector. În valea Oltului luptele continuă. — În valea Jiului am continuat urmărirea dușmanului. Pe frontul dobrogean, afară de lupte între detașamente de recunoaștere nu-i nimic de semnalat.

O nouă armată ruso-română pentru Dobrogea

Știri din Stockholm anunță că actualmente se formează o nouă armată în Odessa, pentru Dobrogea, care se va compune din resturile armatei ruso-sârbe refugiate din Dobrogea, din detașamente sârbo-muntenegrene, voluntari greci, slavi de sud, puse sub comanda generalului sîrb Zsivkovics, care va înlocui pe suspendatul colonel sârb Gatsits. Această armată va întreprinde o nouă ofensivă în Dobrogea și va apăra trecătorile Dunărei.

Generalul Sacharov, comandantul armatei ruse în Galiția a sosit în București, pentru a lua conducerea armatei în Dobrogea

MERȘUL RĂZBOIULUI

Germanii cuceresc mereu noi poziții rusești

Grecia refuză nouile cereri ale Ententei. — Venizelos cu banii Ententei își formează o armată specială. — Sforțările italiene și anglo-franceze n'au succes.

De pe frontul rusec au sosit următoarele știri:

Pe frontul prințului Leopold al Bavariei:

4 Nov. — La Bohorodczani o trupă de vânători austro-ungari au năvălit peste o avangardă rusă și a distrus poziția ei. La Narajovka, batalioane germane au luat iară cu asalt tranșee rusești și le-a menținut contra atacurilor furioase

Höfer, mareșal locot.

Succesele noastre la stînga riului Narajovka au fost lărgite prin luarea cu asalt de noui părți din poziția principală rusă, la sud-vest de Krasnolesie și le-am menținut contra încercărilor de recucerire ale dușmanului.

v. LUDENDORFF, primul maestru de cântier general.

5 Nov. — Nimic important pe frontul rusec.

HÖFER, mareșal locot.

O acțiune mică, bine pregătită, ne-a adus în posesiunea satului Mosheiki (la răsărit de Gosuzișki) fără ca noi să suferim vre-o pierdere. — Dușmanul a lăsat peste 60 prizonieri, mai multe mitralieze și asvârțitoare de mine în mâinile noastre. Situația în general e neschimbată.

v. LUDENDORFFE

— Comunicatul rus dela 3 Noiembrie anunță: Pe Stochod, luptele continuă în regiunea Wintoniez și colonia Alexandrovka. Una din batalioanele noastre au reușit să respingă pe dușman care a ocupat părți din tranșeele noastre pe malul apusan al riului Stochod. În regiunea înălțimilor la răsărit de satul Lipnița Dolna, detașamentele noastre au înaintat prin obstacolele de sîrmă ale dușmanului, respingându-l în

unele locuri. Ceața deasă a împiedicat acțiunea artileriei. La Baștrița, eșecurile noastre au atacat o companie dușmană, în față și în flanc, făcând 13 prizonieri.

Din Balcan au sosit următoarele știri:

De pe frontul macedonean, comunicatele germane dela 4 și 5 Noembrie n'au nimic de semnalat.

Comunicatul bulgar anunță:

5 Nov. — Situația e neschimbată. Atacurile aeroplanelor dușmane asupra localităților populate dîndărătul frontului n'au pricinuit pagube însemnate. La piciorul muntelui Belasica, dușmanul a bombardat fără succes satele Pamich, Globochița, Pulojvo și Gorniporoj.

Comunicatul francez anunță de pe același front că lupta de artilerie continuă în diferite puncte, și în modul cel mai violent în regiunea Cerna. Luptă de infanterie nu are loc. O escadră a noastră a bombardat lagărul dușman la nord de Monastir și la Prilep.

Din Grecia au sosit următoarele știri:

Cea mai nouă cerere a Ententei constă ca ușoarele forțe navale grecești să fie puse sub pavilion francez și cu echipaj francez să fie folosite contra submarinelor germane. Guvernul grec a refuzat această cerere, căci acceptarea ei ar însemna renunțarea la neutralitatea Greciei.

— Ambasada germană din Atena e păzită militarmente.

— Venizelos a declarat că lui puțin își pasă dacă Ententa nu-i recunoaște guvernul provizor, important e pentru dînsul că primește mai departe sprijinul ei material. Guvernul lui va forma la Saionica o armată voluntară de 100.000 oameni a cărei înarmare și întreținere completă o pregătește.

RĂZBOIUL CU ITALIA

— *Prăbușirea celor mai noi asalturi italiene. — Data 1 Noiembrie — 3500 prizonieri italieni. — Succesele hidroplanelor noastre.* —

Despre teiul cum urmează ofensiva italiană, comunicatele lui Höfer anunță:

4 Nov. — După lăptele grele dela 1 și 2 Noiembrie duminică zilei a treia a decurs pe frontul de bătălie de pe coasta, fără lupte mai mari. După amiază însă acțiunea de atac a italienilor a mai crescut. Pe Carst, repetate încercări de atac, au fost zadărnice de locul nostru concentric. Dușmanul n'a putut câștiga niciieri teren. În valea Wippach, seara, forțe puternice au înaintat până spre poziția noastră între Vertojeba și Bugla. Prin contra-atac am recucerit curând toate tranșeele. În fața obstacolelor noastre dela Sv. Catarina și Demben, au săngerat mai multe batalioane de bersaglieri într'un atac infructuos.

Numărul prizonierilor italieni dela 1 Noiembrie a trecut la 3500.

5 Nov. — Pe Carst, italienii și-au îndreptat eii sfârșirile lor principale contra pozițiilor noastre în partea sudică a platoului. De data asta, regiunea Jamiano a fost punctul concentric al luptei. Tranșeele noastre de acolo au fost jinite de dimineață sub un foc viu, care la fiecă atac al infanteriei creștea în intensitate. Toate atacurile, în deosebi cel din urmă, care a mai fost încercat la 8 seară, s'au prăbușit cu cele mai grele pierderi pentru dușman, în fața liniilor noastre. Pe celelalte părți ale frontului de bătălie, lupta de artilerie continuă cu o putere neslabită.

HÖFER, mareșal locot.

— Comandantul flotei austro-ungare anunță că la 3 Noiembrie seara, o escadră de hidroplane ale noastre, au aruncat cu prisosință bombe asupra obiectelor militare din San Canziano, Montalcone și forturilor dela Adria.

De pe frontul anglo-francez au sosit următoarele știri în zilele de 4 și 5 Noiembrie:

— Agenția italiană Stefani anunță că în localitatea Viesta care a fost bombardată de aeroplane austriace, au fost 2 morți și 4 răniți.

— Aeroplane italiene au aruncat 17 bombe asupra localității austriace San Pietro de Sebieno — dar n'au pricinuit pagube.

— Ministrul italian Bissolati a plecat pe frontul italian și apoi va vizita frontul francez.

LUPTELE DIN APUS

— *Artileria anglo-franceză lucrează mereu la Somme. — Germanii renunță la asediul Verdunului. — Reims bombardat de germani. — Natura conflictului germano-norvegian.* —

Pe frontul prințului Ruprecht de Bavaria:

4 Nov. — Violentă luptă de artilerie a precedat atacurilor dușmane, cari numai în mod redus s'au putut desvolta din cauza focului nostru, așa la nord-vest de Courcellette și în sectorul Gueudecourt-Les Boeufs. Ele au fost respinse. Nouă aeroplane dușmane au fost doborâte în lupta aeriană sau prin tunurile noastre.

Pe frontul moștenitorului de tron german:

Contra pozițiilor noastre de înălțimi la răsărit de Meuse, focul dușman de artilerie s'a urcat simțitor după amiază. Atacuri franceze între Douaumont și Vaux au rămas infructuoase.

(5 Nov.) Artileria dușmană a ajuns la o mare intensitate la nord de Somme și la nord de Ancre. Atacuri parțiale la răsărit de Ancre, la nord de Courcellette, la Gueudecourt și la nord-est de Sailley au fost respinse. Francezii bombardând în ultimul timp localitățile populate dindărătul frontului, am răspuns cu foc asupra orașului Reims. La dreapta Meusei a crescut în unele locuri focul de artilerie.

v. LUDENDORFF

— Printr'o notă oficială, germanii anunță că au renunțat la ofensiva dela Verdun. Cât pri-

vește ofensiva anglo-franceză dela Somme, aceasta a reușit numai să câștige teren, dar nu și-a putut ajunge ținta principală de a rupe frontul german, și nici să împedice pe germani să întreprindă acțiuni mari pe alte fronturi, cum a dovedit cazul cuceririi Dobrogei și eliberarea Ardealului.

— Un submarin german a sculundat un mic crucișător englez la apus de Irlanda, apoi va-poarele engleze Glenlogan și Floreal.

— Germania a refuzat un juriu de arbitru propus de Norvegia, care să judece actul Norvegiei care a închis drumul submarinelor germane de a lungul coastei Norvegiei. Germania consideră mai utilă tratative dela guvern la guvern. Opinia publică vede în procederea Norvegiei o lipsă de prietenie, și o abatere dela ținuta ei neutrală. Suedia, Olanda și America se poartă în privința asta mai corect.

Știrile zilei

Sonete antimusicale

I.

Ah, pentru a suta oară iar »Traviata!«
In dreapta iarăși Marșul din »Profetul!«
In stînga, »Wajzertraum!« Iar, sus, poetul
Cum vrei să dee manuscrisul gata?!

Dar dac'ar fi să scriu »Mahabarata«?
Eu care nu-mi pot scri măcar sonetul?
Nu mi-ar ajunge nici cât trăi bietul
Bunicu meu, bunica și cu tata!

Nu pot să scriu, să dorm, nu-mi aflu loc...
Ah, pentru ce nu sunt un diptodoc:
Ce prozăș'as da cu coada prin orchestre...

De nu vrei să m'asvârli pe forestre,
Fă, Dumnezeule meu, un locus poeus
Și schimbă-mă pe-un ceas în diptodocul!

II.

Pe-un afluent al riului Iordan
Siete a Ierichonului cetate
Cu ziduri tari și turnuri crenelate
Ce-a fost de mulți asediată 'n van.

Dar nu mi-aduc aminte în ce an
Veni în fruntea unei mari armate
Un șef de-orhestră Josua, sau poate
Un alt ales al neamului jidan

Și când văzu că nu-și ajunge scopul
Nici cu berbecii, nici cu tărâcopul,
A poruncit la toți: »Strigați, măi, ho!

Sufiați în surle tare, cu avânt!« —
Și — bălbădăc! — cetatea-i la pământ...
...De n'aș păși ca tine, Iericho!

A. MIREA.

Moartea prințului Mircea al României

Din București se telegrafiază, că Joi a murit acolo principele Mircea — cel mai mic dintre cei 6 copii ai perechei regale române. Principele Mircea s'a născut la 21 Decembrie 1912, s'a îmbolnăvit luna trecută de tifos și a murit de această boală.

Ministrul de interne bulgar la Budapesta

Christo Popov, ministrul de interne bulgar care în chestiuni oficioase a fost la Berlin și Viena, s'a oprit la întoarcerea lui în patrie și la Budapesta. A vizitat miniștrii unguri, și însoțit apoi de consulul general bulgar Nedkov a vizitat muzeele etnografice și industriale.

Kreițari de fier

Săptămână aceasta se va pune în circulație monede de 2 fițeri de fier, în locul celor de aramă, cari se găsesc tot mai rar. În chipul acesta se va pune capăt crizei de monedă măruntă. La finele anului acesta, Banca austro-ungară va emite și bancnote de 1 coroană, de culoare roșie și neagră.

Un colonel din armata română mort în Ardeal

Ziarele bucureștene anunță, că colonelul Băltăreț, comandantul reg. 22 de infanterie »Dâmbovița«, a căzut pe frontul ardelenesc, când a trecut în fruntea regimentului său, riul Olt, în cursul nopții. El a fost lovit de un obuz în piept. Corpul lui a fost transportat la Târgoviște și înmormântat acolo. Pe urma lui a rămas o soție cu trei copii.

Ca să fie mai mult lapte în Budapesta,

noul președinte ale oficiului de alimentațiune, baronul Kurthy, a dispus ca de acum înainte să nu se mai servească la Cafenelele din Budapesta cafea cu lapte, după amiază între orele 3 și 8 seară. Prin această măsură, populația săracă va putea mai lesne să capete lapte. Măsura aceasta e o grea lovitură pentru cafegii, cari au făcut cea mai bună afacere din așa numița »Jausenkaffee«.

În Budapesta se aduce zilnic 120—130.000 litre de lapte — față de 300.000 litre în timp de pace, — iar cafenelele din Budapesta i-au zilnic 8—10.000 litri. Dintr'un litru de lapte, o cafea servește 10 porții de cafea, așa că prin noua măsură se face o economie de 3—4000 litre de lapte.

In jurul alegerii de președinte în America

Martii va avea loc în Statele-Unite alegerea de președinte. Încă în timp de pace o asemenea alegere a stârnit vii interese, și acum fiindcă de rezultatul acestei alegeri se crede că atârna ținuta Statelor-Unite față de Europa în războiu, interesul este și mai mare. E pentru întâia oară, când la alegerea de președinte în America chestiunile de politică europeană, joacă un rol hotărâtor. Sunt numai doi candidați la această alegere, actualul președinte Wilson și Hughues. Ei reprezintă, primul partidul democrat, al doilea partidul republican. Fapt e că în Statele-Unite partidul republican a jucat în cei din urmă 50 de ani un rol important, căci era partidul populației întreprinzătoare, plină de inițiativă și aspirație. Programul ei cere protejarea industriei cu toate mijloacele, mai ales prin tariful vamal protecționist. În 1859 a serbat prima victorie: candidatul său Lincoln, cel mai mare om, care l'a produs America a fost ales președinte. De atunci a început mersul triumfal al acestui partid, care a destiinat sclăvia în Statele-Sudice, a prevăzut Statele-Unite cu o mare rețea de căi ferate și a dat industriei un avânt mare. Partidul democrat intrunește pe fermierii, țărani și mica burghezie și o parte din muncitorime. Șansele lui Hughues par mai favorabile. Pentru Puterile Centrale ar fi de preferat să fie ales Wilson, care nu dorește războiul, nici agravarea raporturilor cu Germania.

12 procente mai mult

Când Brașovul era sub stăpânirea română, comandantul pieții Brașov, maiorul de rezervă C. Sărățeanu, a dat un ordin către negustorii din Brașov cari, au ridicat prețul la toate articolele, — că nu le este permis decât să vândă obiectele de manufactură cu prețul din factură, plus 12 la sută. La cererea clientului, negustorul îi va prezenta factura spre vedere. Ori-ce călcare a acestui ordin a fost pedepsit cu închiderea magazinului pe timp de 10 zile.

Un spital francez la București,

a fost deschis de colonia franceză. Ziarul parizian »Figaro« a deschis o listă de subscripție

pentru acest spital, și în 6 zile a strins la Paris 100.000 de franci.

Sublocotenentul Paul Panțiu,

român originar din Ardeal, care a luptat în armata română la cucerirea localității Petrojeni, a murit în luptă.

Contele Tisza la Viena

Prin ministrul ungar, contele Tisza a sosit azi dimineață la Viena. Tot acolo se află și ministrul cultelor ungar, Bela Jankovich, care a fost primit în audiență de monarh.

Octavian Goga la Brașov

Correspondentul de război al ziarului budapestan „Vilag”, Ludovic Piliși, scrie din Brașov, că a doua zi după ce românii au ocupat acest oraș a sosit acolo și poetul Octavian Goga. Doamnele l-au întâmpinat la gară cu flori. În fața trupelor române, poetul a ținut o vorbire înflăcărată. Soldații în semn de jurământ au scos săbiile. Goga a plecat apoi la Hotel Coroană, unde a stat o săptămână de zile.

Institutul Franței „Sorbona” și învățații din România

Agenția Reuter anunță din Paris că Academia franceză, într-o ședință generală, a hotărât să acorde savanților români, mai multe fotoluri de corespondenți străini, cari sunt vacante, pentru a avea o reprezentare completă a elitei intelectuale din România.

Aceasta e singura mângâiere ce o poate da Franța acum României, în momentele grele prin cari trece.

Români care își caută familiile refugiate din Ardeal

D. Ioan Cozma internat în spitalul Rökkantúgyi Hivatal Barakkörház 4. osz. Budapest, Császár-lördö, caută pe tatăl său Ioan Cozma și pe soția sa Domnica Cozma cu fiica Marioara din comuna Șona pu. Făgăraș. — Danișă Russu din reg. 33, comp. 5, baraca 6, Arad, își caută familia lui, soția Lina Bogariu cu fetița Marița de 6 ani din Petrojeni. — Dumitru Kómúves din Arad reg. 33 comp. 5 baraca 6, își caută pe soția sa Salomia cu 4 copii rămași în valea Jiului lângă Lupeni. — Ioan Rad din reg. 33 inf., comp. 5, baraca 6, Arad, își caută soția lui Maria și fiica lui. — George Lazar din acelaș loc își caută soția Ana și 4 copii. — Ioan Maior din acelaș loc își caută soția sa Totoran Floarea și 5 copii, iar George Rad își caută soția sa Zamfira cu 1 copil. Toate aceste familii sunt din Paroșeni, Jiu Voidei Valean. — Ioan Ciurel feldwebel aflat în spitalul de rezervă din Lukovacz, baraca 75, Sternthal bei Pettau, Steiermark, își caută soția sa Calina cu 1 copil și bătrâna lui mamă din comuna Jupălnic, cercul Orșova. — George Câmpian din reg. 29. 74 hadtápaj, 3. sz. din Grn Milanovac Prielina, Serbia își caută soția Măritica cu 2 copii și părinții săi Ioan Câmpian și Caterina Mușdei din Gyergyo Holló comit. Csik. — Ioan Cancea huszar főszámvevő, Békés II. Rakoczy-u. 16, își caută mama Maria Oancea și copiii lor Ana refugiate din comuna Oltbogot. — Părințele Teodor Sandru din Doclin p. u. Királykegye cere informații despre locul unde s'a refugiat fata Maria fiica lui Ioan Pavel Petrascu din Jupălnicul Mare comuna Orșova. — Zamfir Ciripoiu internat în spitalul Augusta Barackenspital 13. A. Budapesta, își caută soția Veta și 2 copii din Brașov. — Petru Costescu din res. Spital Seminarium 10, Veszprem, își caută soția sa Ana cu 3 copii din Dunaorbagy. — Constantin Roșca din Augusta Barackenspital B. 4. A. Budapesta își caută soția Ana cu 2 copii refugiate din comuna Preșmer de lângă Brașov. — George Hrelia m. kir. honv. gye. Labbadozo osztag I. Csoport Orosháza, Bekesm. își caută soția sa Iema cu 2 copii, apoi Stefan Geleşan și Stefan Mătăsariu își caută soțiile lor Ana Geleşan cu 1 copil și Melania Mătăsariu cu 3 copii toți refugiate din comuna Csernaheviz. — Nicolae Dragoiescu din spitalul de rezervă secția 5, camera 5 din Szombathely își caută părinții lui Nicolae Dragoiescu din com. Bukovecz cercul Făget. — Iancu Părăbaș din acelaș spital întreabă de soția lui tot din Bukovecz.

MAXIM GORKI:

Stăpâni și Robi

(Urmare)

Burghezul nu-l vede decât foarte des. Căci în practica vieții, în lupta aspră de toate zilele pentru bunurile existenței, omul devine din ce în ce mai aspru și mai crud, din ce în ce mai puțin om.

Și totuși asemenea bestii feroce sunt necesare pentru apărarea sacro-sanctei și intangibilei proprietăți.

Burghezul este obicinuit să împartă lumea în două categorii: eroii de o parte și mulțimea de cealaltă. Dar mulțimea îi scapă și merge de îngroșă rândurile partidelor socialiste care amenință să măture de pe suprafața pământului meschinul »eu« burghezesc. Și atunci burghezul chiamă în ajutor pe eroul. La chemarea sa, răspunde o ființă fără scrupule, avidă și dotată cu sufletul unui mistreț înturiat, sau al unui guvernator militar rus.

Pentru acest monstru, chemat spre apărarea dreptului sacru al proprietății private, drepturile sacre ale persoanei omenești nu există. Mai mult, el are idei de cuceritor chiar față de însăși proprietatea privată.

De o parte, neîmbtânzită hidra roșie, de alta, un balaur de foc cu gura căscată și în mijloc, agitându-se perdut, un copilăndru cu mizerabila sa proprietate!

În zadar această-l apasă ca ghiuleaua pe ocaș sau jugul pe sclav, el ține la dansa, o iubește, o servește, credincios și este totdeauna gata să-i apere integritatea cu toate puterile minciunii și a înșelăciunii de care-i capabil. E totdeauna gata să justifice necesitatea proprietății prin toate argumentele, începând cu bunul Dumnezeu și filosofia și sfârșind cu închisoarea și baioneta!

În fața ineficienței argumentelor sale și simțind cum i-se apropie stărușul, burghezul, modest, în prada unei disperări poate inconștient, se transformă într-un cinic militant.

Și exclamă:

— Cel puțin voi fi trăit după cum cred!

Și începe să trăiască așa cum poate, pentru că animal social, el posedă »suvenerul speciei«, instinctele sociale acumulate și vagul simțimint al solidarității sale cu lumea, sentiment pe care, câte-odată, îl numește conștiință sau pudoare și care, totdeauna îl împedecă să ducă o viață așa de liber desfrănată după cum ar voi.

Pentru ca, la sfârșitul existenței sale, să dea curs liber la toate dorințele sufletului său rănit, la toate poftele și viciile corpului său ruinat el crede necesar să se achite față de conștiința sa, acoperind murdăriile sale cu vâlul ușor făcut din câteva considerațiuni de ordin superior:

— Sunt în căutarea libertății supreme! proclamă el cu solemnitate, predicând și practicând iubirea unisexuală.

Silind copii el exaltează renașterea frumuseții elenice și filosofează astfel: fără îndoială că natura creând femeia a avut scopurile sale. Dar aceste scopuri sunt pentru om obstacole. Prin urmare...

— Jos obstacolele!

Dar, în acelaș timp, el nu disprețuește nici femeia. El o conrupe și pe dansa pe cât îi permit puterile.

De altă parte, femeia nu poate totdeauna să se debaraseze de moștenirea grea pe care i-a lăsat-o trecutul. Ea încă n'a știut să stărpească din sufletul ei amintirea servitutei de odinioară.

Pe bărbat natura l'a dăruit cu instinctul sexual, și femeia a crea iubirea. Dar desigur, ea nu-și mai amintește de aceasta. Și respectul ei pentru propria sa persoană este încă prea slab pentru ca să reacționeze contra amintirilor atavice ale vechei sclave.

Cinicii o știu aceasta și știu să profite de dansa. Ei promit femcei plăceri încă nesimțite. Ei jură să-i descopere în iubire mistere supreme. Ei îi vorbesc de libertate acum și totdeauna. Și prin iluziuni pe cari dansa le iubește nu cu mai puțină pasiune ca toate fleacurile strălucitoare, ei reușesc ușor s'o atragă în intunecuniile murdare ale pasiunilor lor desfrănate.

De neînvinșă prin călășite ei de amantă, totdeauna muncită de dorul de a simți o iubire mai vie și mai frumoasă, ea cedează ușor la excitațiile rafinate ale cinicilor. Și când dansii îi servesc otravă într'o cupă frumoasă, ea îl bea cu delectu.

În domeniul relației lor sexuale activitatea cinicilor se exercitează cu cea mai mare energie. Este adevărat că desfrâu nu cere o vigoare mare. Într'acest domeniu ei lucrează cu succes și, se știe, ei ating rezultate strălucitoare. Astfel, o mărturisește între alții »Militaer Politische Korrespondenz« care informează că, în mai multe regimente germane din gardă, se va introduce o nouă materie pentru învățat tinerii recruți: convorbiri asupra pericolelor și ispitelor viciului homosexual.

Nu-i acesta un succes frumos?

Cinicul își zice:

— Sunt perdut, se înțelege. Dar înainte de a dispăre țin cel puțin să murdăresc tot ce-mi va fi la îndemână.

— Va urma —

Editor și redactor responsabil: D. Birăuțiu

Tipografia »Poporul Român«, VII., Ilka-utca 36.

Numai 2 coroane

este abonamentul la foaia noastră zilnică, împreună cu suplimentele

— »Cuou« și »Foaia Ilustrată« —

pe timp de o lună

pentru soldații răniți și bolnavi din spitale.

Avis abonaților noștri!

Rugăm pe acei din abonații noștri cari cer schimbarea adresei, să trimeată o taxă 40 fileri în mărci, pentru că dă mult de lucru și administrației și tipografiei noastre, mai ales că avem câte o sută la zi, așa că trebuie să angajăm persoane anume pentru scimbul adresei.

Dela administrația »Foaia Poporului Român«, Budapest, VII., Ilka-utca 36 se poate comanda următoarele:

Harta Europei împreună cu harta Ardealului

cea mai nouă ediție, care cuprinde toate țările învrăjbite, fiecare țară separat colorată costă 1.50 cor., plus 10 fileri porto postal.

S'a perdut

un mânăz (castrat) de 21/2 ani de culoare castanie din comuna Reho.

Proprietarul său Ioachim Căpălnean, econom din Reho No. 63 u. p. Szăsebes comit. Sibiu, roagă pe respectivul care l'a aflat să-i dea de știre. Va fi remunerat pentru oboseală.

Domn șoară

română caută loc ca crescătoare (Gubernantă) ori de cameristă. Adresa la Administrația ziarului nostru.